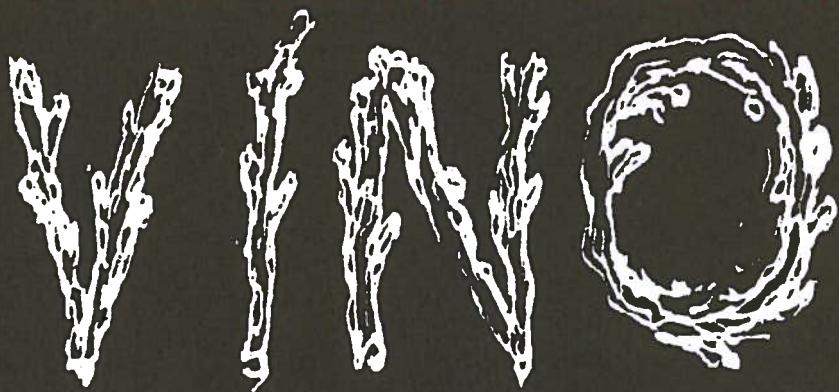

časopis pro současnou poezii

5

1998

28.08.1998

Autoři Psího vína (5)

B I B L I O G R A F I E

POEZIE

Zdeněk Volf
Ondřej Fibich
Miroslav Brück
Gustav Erhart
Ivan Mojík
Jan Novák
Milan Děžinský
Radek Bittner
Jan Pavel
Michal Matzenauer
Jiří Dintar ml.
Tomáš Hudec
Oldřich Ludva Kozłowski
Věra Vávrová
Eva Frantinová
Benedikt Dyrlich
Vladimír Křivánek
Jiří Olšovský
Marián Hatala
Janka Hanzelová
Wilhelm Przeczek
Jiřina Hauková
Dagmar Šťastná
Franciszek Nastulczyk

GLOSY • RECENZE • ZPRÁVY

• ANONCE

Ivo Harák
Petr Čermáček
-jak-

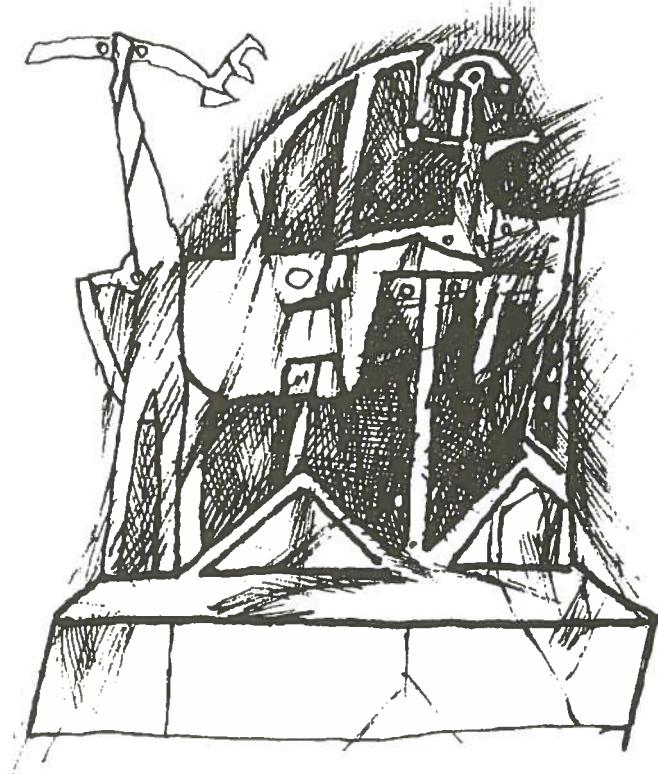
- **Milan Děžinský**, narozen 17. 7. 1974, student UJEP Ústí n. L., žije v Roudnici n. L., vydal sbírky *Černá hodinka* (Velarium, 1996), *Kaše mé milenky* (Host, 1997).
- **Jiří Dintar ml.**, 18 let, Mladá Vožice, student gymnázia v Pacově.
- **Benedikt Dyrlich**, narozen 21. 4. 1950 - Nowa Wjeska - Neudörfl (SRN, Lužice). V současnosti šéfredaktorem deníku Serbske nowiny. Vydal sbírky básní: *Zelene hubki* (1975), *Třeče wóčko* (1978), *Nocakowanje* (1980), *W paslach* (1986), *Wotmach womory* (1997). Píše také povídky, eseje, překládá prózu i poezii.
- **Gustav Erhart**, narozen 1951. Vydal básnickou sbírku *Purgatorium* (1996). Publikoval v Ateliéru, LitN, Tvaru aj. Sbírka *Proudnice nenávratna* připravena k tisku.
- **Ondřej Fibich**, narozen 1954 v Praze. Básník publikující až po roce 1989. Autor několika básnických sbírek a textů k hudebním oratoriům. Žije v podhůří Šumavy. Dílo: sbírky básní *Země Jana Křtitele* (KDM, 1990), *Podoby soumraku* (Karmelitánské nakladatelství, 1995). Texty a libreta: *Královna severních záseků*, *Poslední večeře podle Leonarda*, *V slámě spí* (koledy). Pověsti a legendy: *Čtyři rytíři* (Setkání, 1997).
- **Eva Frantinová**, narozena 4. září 1956 v Praze. Debutovala v roce 1975 sbírkou básní *Noci bez krajnic* (Mladá fronta). Několik dalších básnických textů bylo otištěno v almanáších *Pečeje a Granditové jablko*. V roce 1992 vysla sbírka čtyřverší *Brylé pro jestřáby* (PmD).
- **Janka Hanzelová**, Dobroč okr. Lučenec, 19ročná študentka Gymnázia B. Slančíkovej - Timravy.
- **Jiřína Hauková**, narozena 27. 1. 1919 v Přerově. Básnířka a překladatelka, členka Skupiny 42. Autorka sbírek *Přísluní* (1943), *Cizí pokoj* (1946), *Obeň ve sněhu* (1958), *Mezi lidmi a bavramy* (1965), *Rozvodí času* (1967), *Země nikoho* (1970), *Spodní proudy* (Mnichov 1988, 1992), *Motýl a smrt* (1990), *Elegie za Jindřichem Chalupeckým* (1994), *Svetlo v září* (1995), *Mozaika z vedřín* (1997).
- **Tomáš Hudec**, narozen 8. 7. 1954 v Plzni. Básně publikoval v Literárních novinách a v Souvislostech.
- **Oldřich Ludva Kozłowski**, narozen 8. 4. 1956, † 20. 4. 1997. Žil ve Zbyšově, prakticky nepublikoval (s výjimkou básně v Mladém světě), v současné době zpracovává jeho pozůstatok prof. Kožmín ve spolupráci s Pavlem Nevrívým.
- **Vladimír Křivánek**, narozen 7. 5. 1951 v Kolíně. Vydal sbírky básní *Vypouštění holubice* (1982), *Nahé stromy* (1985), *Kameny písni* (1990) a monografie o Janu Nerudovi a K. H. Máčovi...
- **Franciszek Nastulczyk**, narozen se 22. 8. 1957 v Bystřici nad Oslí. V současnosti žije v Bielsku-Bialej. Vydal sbírky poezie: *Tam za pozornie przezroczystym powietrzem* (1993), *Czas i obecność* (1994), *Cmy i inne wiersze* (Bielsko-Biala 1997).
- **Jan Pavel**, narozen 1973 v Praze. Tvorba studenta konzervatoře Jaroslava Ježka je možná známa okruhu čtenářů a posluchačů z literární vinárny Viola, z rozhlasových vln stanice Praha nebo z jeho debutní sbírky *Čtyřprocentní úrok* (Praha, 1993). Časopisecky publikoval v almanachu *TVARY* a v nejrůznějším regionálním tisku.
- **Dagmar Šťastná**, narozena 23. 1. 1967 v Sokolově, žije v Lokti nad Ohří. Poezii publikovala v příloze Hlasu severu (Varnsdorf), sborníku *Proměny* a její verše byly zařazeny v pořadu poetického studia Varnsdorf DOTEKY pod názvem *Otevřání srdcí*.
- **Zdeněk Volf**, narozen 30. 6. 1957 ve Valašském Meziříčí. Pracuje jako inseminační technik (Brno-venkov). Publikoval v revuji Rok, v Souvislostech, v Listech pro literaturu, Lidové demokracii... V nakladatelství Arca JimFa chystá sbírku *Retězy a Ptáci*.

Dno

Jdu přesadit druhá v bleduli
s hnízdem kormoránů

Tam
kde dosud podkovy
Dyje dupou

A dýha
dubů dýchá

Babí léto

Ať dopis v němž lákáte
s mateřskou láskou
k potratu
zčerná
jako ořechový list

A sama Maria
nás chrání jak větrolam
až z rovin pod Hostýnem
potáhněte
hučet mi do ženy

Při chuti

Teprve zrnem
a vlastnoruční zeleninou mi ztvrdly zuby
opadla rýma
a zčervenala krev

Takže tě konečně čichám
oběma dírkami
Jsem citlivý
jak list
a nepostradatelný jako pýr

Abys zase pravidelně přibývala
i ubývala
s měsícem

Období

Mám možnost
se tady zavřít
a do dvora vpouštět
pouze déšť
nebo sníh

Vařit si podle počasí
a být ještě citlivý na měsíc
a na všechno
co chce vejít brankou
okny
či zadem zásuvkami

Naslouchat tichu
jak se ve starých dvorech
Brnu brání
a neotevřít knížku
nepřenášet svoji váhu na verš
neuhnout před sebou
do vzpomínek
ani do představ

Ondřej Fibich

Innbrücke

Nad mostem zůstal racek
jako háček
Perlivý mošt soumraku
je tu

Jak hřeben rozčešává
ten proud
Cítím jak se chvěje
Jen jen plout

Když opustí nás mosty,
z řeky se stane zed'
Nad řekou racek
Soumrak Ted'

Kapucínský klášter

Ticho
Jak v mušli
Bratře Konráde,
máš v ruce ústřici
či perlorodku
A třináct křížů
tvých spolubratří
chystá nápodobu
Večeře
Ale zatím je ticho
Hlubina na kopci

Lukas - Kern - Kinderheim (1753)

Ó bílý vlčku
na břehu Innu
toč se jak víry
toč se jak hra

Za těmi vraty
je plno chvojí
a trubka tam
adventní píseň hrá

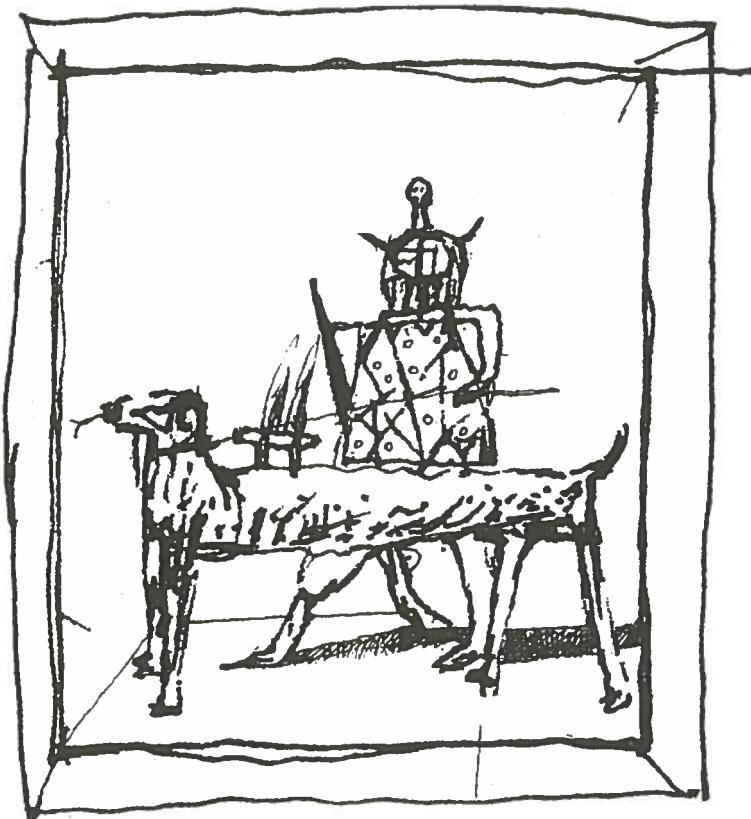
A hlasy dětí
a čtvrtá svíce
Kampak se asi
ztrácí knot

Zamyšlen dům
na břehu Innu
věrně tu hlídá
stádečko bot

Návrat k majáku detstva

Akoby som sa vôbec nezmenil
ked' jasajúcim majákom jesene
pre mňa stále zostáva
vlnitá strecha s opadanými hruškami
navrstvené vône jablk
obliehajúce tichý rodičovský dom
hrubé prešívane kabátu potiahnuté
vinohradníckym sírovým dymom
lepisá alejová tma
zhrdzavený cintorín
prekrytý ľahkosťou kvetov
Rozbehnutý vlak a sprievodcove
prsty hnedé od orechov
vypustený bazén

a na dne zvyšok twojho strachu
z letnej búrkovej vody
ale všetci utopenci sú už v bezpečí
takže tebe nehrozí nič
možno len moja neoholená tvár
vyznačujúca na rozmanitej mape
twojho tela
všetky strategicky dôležité miesta
ktoré sú pre muža hľadajúceho
svoj ostrov
vždy pascou i záchranou

Miroslav Brück

Príliv

Táto roztancovaná južanka
vyhodená svalnatým morom
na roztrasenú pevninu
svojím tmavým telom
ešte viac komplikuje
prizerajúcim sa starcom
ich krehkú zmieriteľnosť so smrťou

Zúčtovanie

Záhorie
zryšlované záhrady zabíjačky
zvonivé zábavy zvírené zrno
zjari zvyky záviny zafarbené zajace
zasypané zákruty zunovaní zlatoko-
povia
zvodkyňa Zuzana
zákmity zadku za zastretou záclo-
nou
zaslepenosť zármutok?
zámena za zrkadlo
zmíknii za záhonom zíva zmija
zrada zatiaľ zabudnutá
zaseješ zostaneš

Gustav Erhart

Delírium

Svíjí svíjí neodvijí
sudky vlákna vláčných zmijí
ze přeslenů smutných snů
Nehlesnu

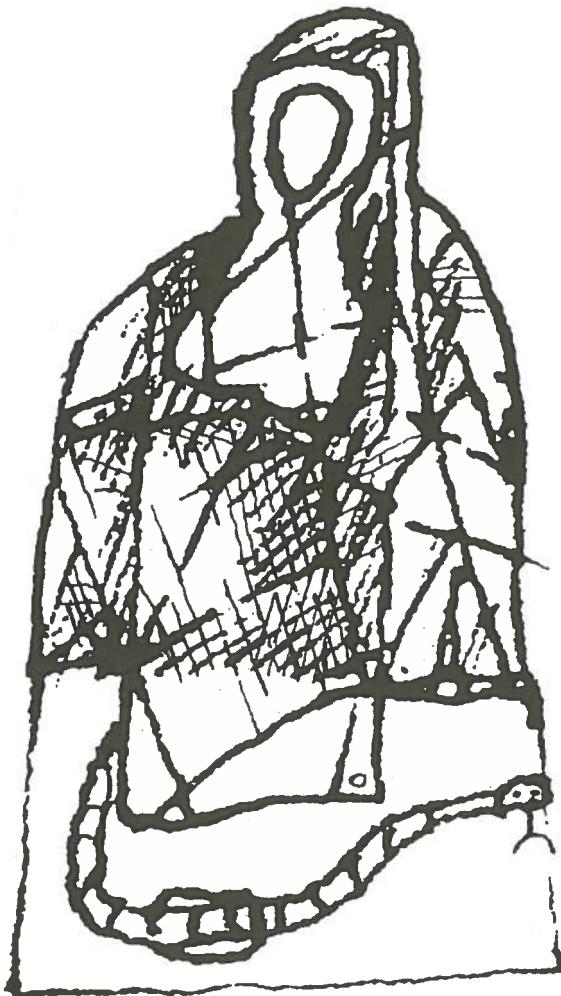
Mijí mijí navždy mizí
třpty šupin lásky ryzí
kdysi mé dnes dávno cizí
v černém netečnu

Zrází zrází neprozradí
pohled plachý pohled kradí
úlisný svou hládí hadí
krutých zámyslů

Tají tají neutají
záště plášť s hranostaji
stále blíže k běsné láji
vzbuzenému zlu

Hnijí hnijí mrtvě shnijí
černočerné larvy hmyzí
zvrhlí červi pode kříži
zrůdy bez citu

Sklízí sklízí čistě sklidí
smrt úrodu lichých lidí
bez pompy a panychidy
v přesném zákrytu

xxx

Ve chvíli
kdy Světlo
bylo vše
nebylo ještě
Světla

Haptická mrazení tribádek

Jehelníčky zrzivé...
lúna roní
hríšně bílou touhu

Žena k ženě
víc než něžně
v nedbalkách

Doprovází somnambulu
z lože k Poslednímu soudu
Strach

Ivan Mojík

Dáma s vidličkou v uchu

Žena ktorá si dala do úst višňový bonbón
A obracia pritom listy knihy
Má určite dôvod na to
Aby si vybrała drevené koleso z hrude

Ivan Mojík

manžel na jedno použitie

fontána-žehlička

s očami z lepenky
 s rukami ktoré zvonia
 ktoré dýchajú
 na porcelánový hrudník

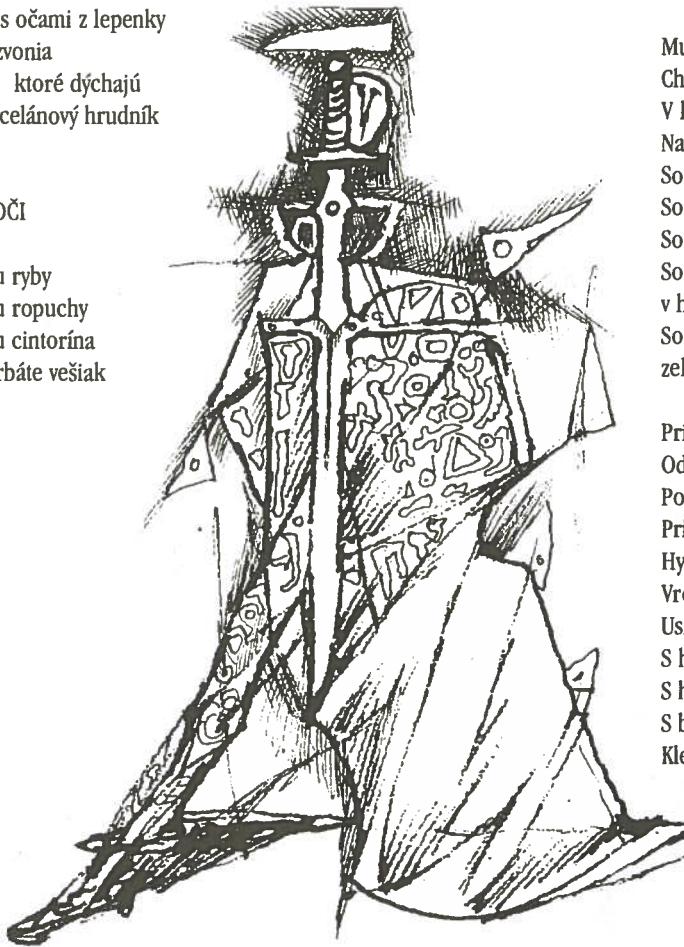
MOST

OTVÁRA

OČI

ked' ide okolo

muž s hlavou ryby
 muž s hlavou ropuchy
 muž s hlavou cintorína
 ktorý má na chrbáte vešiak

Zabil som sa otvorte

Rukou podobnou spevu vtákov
 Dávam znamenie perlorodkám

Muž ktorý má namiesto hlavy púpavu
 Chodí s pávom po streche katedrály
 V ktorej červené ryby
 Naháňajú čerstvo naondulované oko
 Sochu tulipána
 Sochu čiernej piesne
 Sochu tuláka upleteného z ovsy
 Sochu herca so záhadným korením
 v hrudi
 Sochu včerajšieho dňa s jedným
 zeleným okom

Príst'

Odíst'

Pozoroval si jastraba času

Pri jeho

Hypnóze

Vrchov

Usínaš v behu

S hyacintom piesne na čele

S hlavou sépiovitého čarodejníka

S bedrom

Klenutým ako kravata

Pod Michalskou bránou

To sa nás netýka čo mimo srdca kráča
 Noc pláče na veži hviezda má zásnuby
 Dolu pri vinárni len luna teší hráča
 Ked' príde spomienka ked' smútok zatrúbi

Na korze úsmeyv Luna je karta hračia
 Smrť ako remorkér tiež neraz zablúdi
 To sa nás netýka čo mimo srdca kráča
 Noc pláče na veži hviezda má zásnuby

Stretávam spomienku čo čierne víno stáča
 Ked' vchádza do srdca z hviezdnej paluby
 Kde tangá s valčíkmi trezory lásky páčia

To sa nás netýka čo mimo srdca kráča
 Noc pláče na veži hoci má zásnuby

od hřbitova hrkneš jako k Moravanům
kostel, na střeše cibule s rafíjí, špice
a po schodech do chřibů s věrozvěsty. *špica*
veltlín zelený, ročník kazatel

Jan Novák

pod lesem *protektorátní* hrouda
másla, jist sebou talár, později vaták
zimník hubertus, z agitačních koutků
úst, z bliženců Blišice

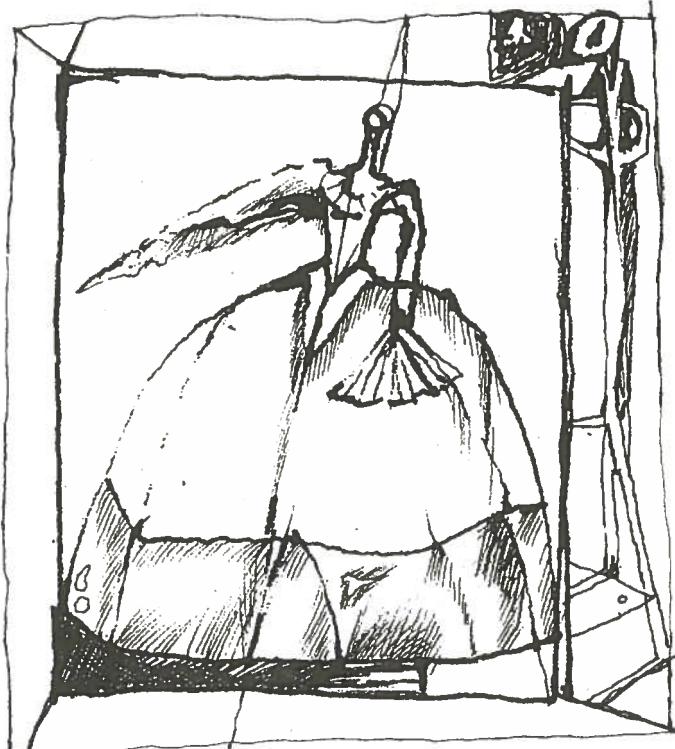
když bolest, tak zalévat
a vycházelo z toho červené ruské
jablíčko. ve Vracově, když bylo počasí
a každý slunovrat politikou.

chrást *nemůže* hrází, podlomeny
v kolenou víceméně zběh, Chrástovice
o dálce oranice, z bojů o vlast
nářadovec, náradím život žil

jaký nepoměr, rozum v dubnu
v srdci napořád. ujížděla na kole, a
zázrak je také smrtelný, cestou
do Vacenovic

proměna laskavce: Liskovec, každý
orgasmus znovu minulost. jiná cestou z
chléva: bude co jíst, o čem přemyšlet. a
budeš myš, *netopýre!* pod nebeským ale

jen si tak vyjít, napospas divo-
kosti planých šípků. tam si *mudruj*
s křehkostmi o tyranii, o ptáku přespolňáku
v Lovčicích cizincem obratlovci

ve sklepích, když se daří vínu, je
bytosť už koštýř.zpěv mužských stejně
odrůdy jako vypravěč pevnin, stejně vymyšlen
jako můj živůtek, a kolem těla píce jak
okolo ráje. prostý a v pokleku otec, který
potřebuje. ještě nezbloudil mezi domorodci
dal zapálit sekýrku, vymalovat šenk
když se rozkrikne pád listů, pilná přitáhne
svlačec k révě jistého strážce rostlin

(sestra Marie)

Milan Děžinský

Labe - sen

I.

Na řece,
co prolila se hrolem,
líně se břicha obrací
a po nich klouže
někdy sítí slunce.

Ráno,
to na hladině vybuchují žaludky
až zatají se hloubka - : *Ta hloubka*, říkal jsem
pod šňůrou lamp,
jímž vlákna rozpaluje
noční křik.

II.

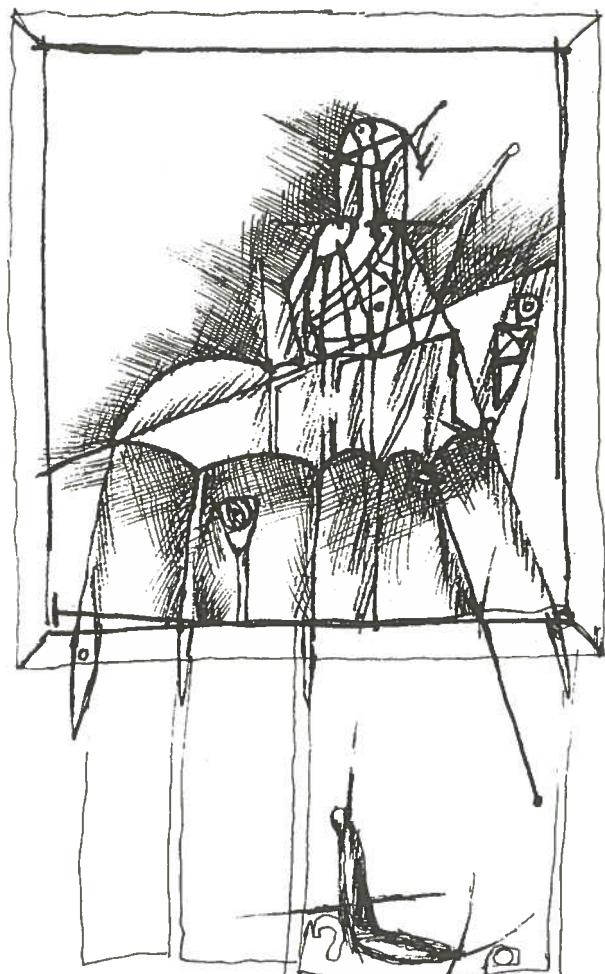
Zešeřelá voda; a tolik jí bylo
jak krve v hlavách;
řeka česala žilnatou a studenou
prackou keř a několik pramínek přetrhala
jak z panenky,
a převalovala si ho, tu utopenou,
kterou jsem se bál po nocích
chytat na třpytku, věděl jsem,
že bude velká, že vlasy bude mít
téměř spolykané, ale oči,
ty budou otevřené a lesklé.

Labe

Taková zima
až škube rukou. Labe, černý sklivec,
woodoo panenka,
mocnost propíchaná jehnědami.

Štětský most - jedna strana
úplně ledová;
vítr v té výšce udělá
dvě díry do zad z brokovnice
a přehne límeč přes napnutou tvář.

Otočit se a pozorovat pád,
tak, jak bych se díval,
kdyby se mě to netýkalo.

R. Bittner

Výpověď mladého Z.H.

Zavolala
že umře
a já sem šel za tátou
von
něco udělal

bejt doktor
ale jak bych potom...
jako táta jako von
génius na šachy

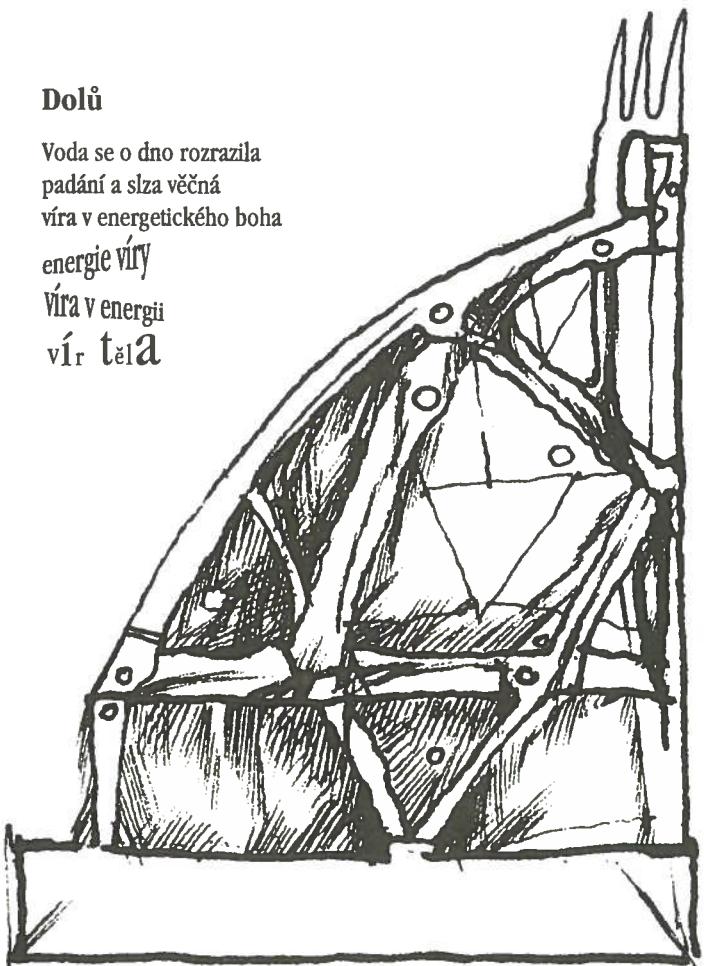
já nechci pomáhat
někomu s jeho držkou
všechno se tu vztahuje
nějak příliš ke mně

ze svahu se koulí Země
stromy domy nepřehledně jsem
nejsem

a voni
taky

Dolů

Voda se o dno rozrazila
padání a slza věčná
víra v energetického boha
energie víry
víra v energii
vír těla

Jan Pavel

Utahán představovanou láskou těl,
uslyšel Velký Mág odbíjet zvony z kostela.
Byla druhá hodina po poledni,
horkem sálaly cesty; všude mrtvo, klid.
Zesláblý z onanie
začal Velký Mág nenávidět
i sám sebe,
natož pak veškeré okolí.

Padají listy, padají a snáší se
soumrak k jejich zrakům, k nohám.
Poslední barvy plavou větrem.
Doznívají. Ve žlutavé trávě, bosí.
Okolo cest začíná ubývat,
okolo jen neředěná tma
a cvrkot. Cvrkot. Cvrkot.
V dálce se rozvíjejí ohně z poupat,
rostou bez ustání.
Postava na hrázi rybníka
hraje o hladinu:
žáby jsou jí doprovodem.
Dětské výkřiky se třísí o zed' večera,
někdy ale vysílením zmlknou v tichu.
V dálce jen rozbíjejí ohně. Rozbíjejí.
Padají listy, padají a snáší se
soumrak k jejich zrakům, k nohám.
Poslední barvy plavou větrem.
Doznívají. Ve žlutavé trávě, bosí.

Oldřich Ludvík Kozłowski

napiš mi básně jak se vůbec pře
básně
co je to
vlastně za činnost

přeněžné věšení vlhkých pavučin?
sázení vloček do mrtvého ticha?
kovová včela smutnější než stín?
přejetý pták co z posledních sil dýchá?

ani zdaleka ne žádné
pavučiny nebo
ticho
žádné vločky
žádná naděje

— — —
— — —
seženu maso cukr prostě
potraviny
maštěnou zelenicí
nacpeme si břicha
zapijíme vodou
(která zpívá
při měsíci)
necháme
všechny šťavy v těle pracovat

na tenký plátek
papíru smluvnené
znaky nanášíme kolečka křížky
ornamenty

tenké a klikaté jako
švihnutí bičem
v bledé
dívčí
tváři

Věra Vávrová

XXX

Syrově svítám do křiku ptáků
do krve odeznívám.

Do kluzkých křidel mraků
dehtem dýchám.

Černé lilií do pestíků
svůj splín vplétám
a temných nocí víc než dnů
v úsvitě napočítám.

Vlastní jazyk do prsů
si s chutí zarývám
a vlažné kapky chlapeckých deštíků
s rozmyslem odmítám.

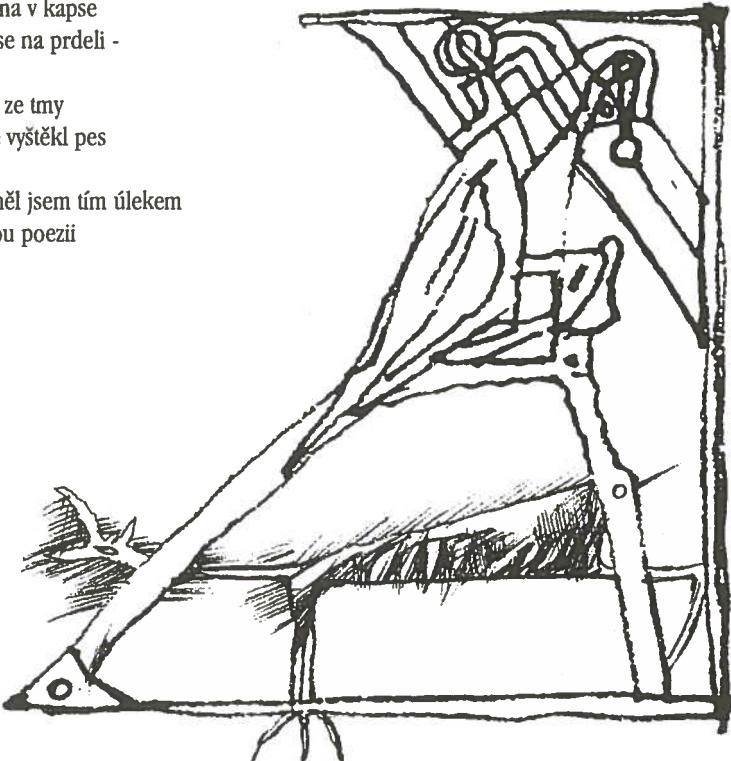
Tak tedy

Kradl jsem v knihovnách
a ostatně -
dělám to pořád

Když jsem tedy
tak
šel jednou večer
z knihovny
- Hrubina v kapse
Thomase na prdeli -

a kdesi ze tmy
na mne vyštěkl pes

zapomněl jsem tím úlekem
veškerou poezii

Jiří Dintar ml.

v paprscích světla pohybující se améby
doufejme v digitalizaci

třeba jsme jenom

software
někde
v něčem

lidi na lyžích
lidi na saních
lidi na piku
lidi na heru
vlasy se trhaj.

„né, já dělám do fčel!“

(lef tábor)
fšude rudy vlajky
je to (bezva?) fspomínka
na časy zapomenutý časem samotným

někde
nad oprejskanou omítkou
nad čárvkovym kódem
bude sedět punk moloděc
(ze svazu československých invalidů)
z dálky se usměje lennon s leninem
a možná že zaslechneš
z hluku rodící se ticho

někde
nad oprejskanou omítkou
nad čárvkovym kódem

erotoman, erotoman -
no budíž.

ale proboha proč
- jak jste to říkal? -

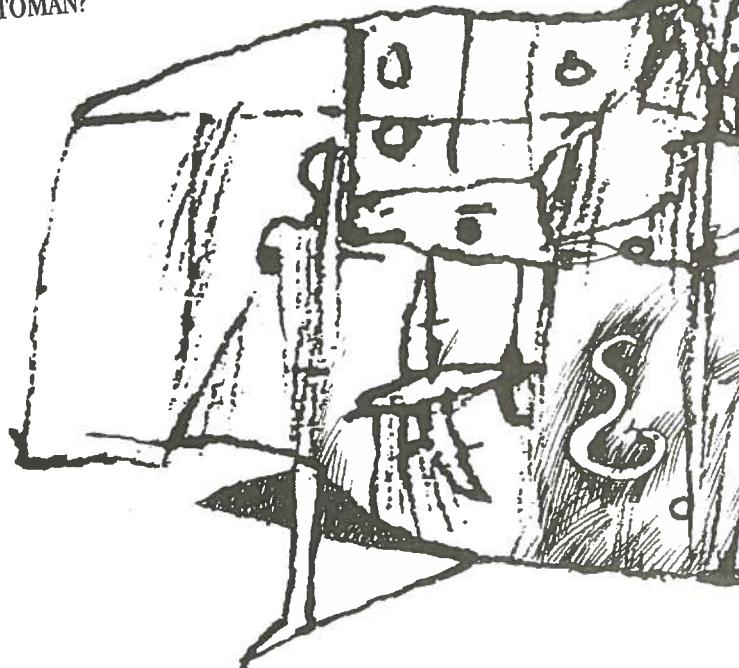
ERUROTOMAN?

v šumotu větru uhořel sněhulák
útroby v nás procházejí transformací
proto ty křeče.

sliny jsou lék
ale jen pro druhé
proto otvíráme kalíšky svých úst
při proužku kouře je všechno jasné.

I Z DUŠÍ SE MUŽE ŠÍŘIT THC!

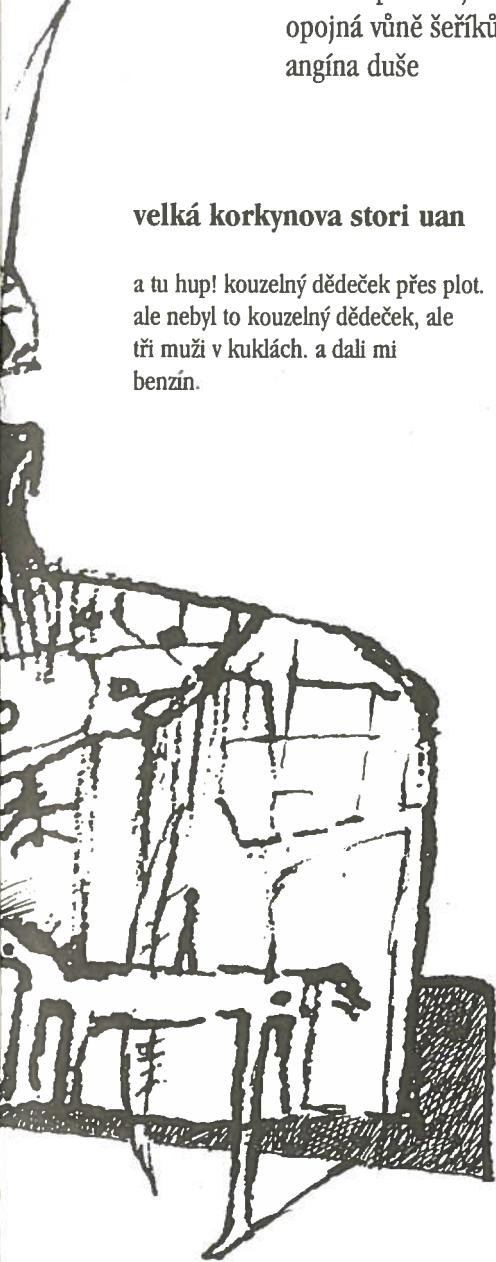
sněhulák dohořel.

schoulit se
schoulit se navenek
schoulit se uvnitř

lidi choděj po ulici
a skrz ně prosvítá tma

hadí na silnici
někde kolem lítá vosa
určitě.
bolí mě obličeji
stejně i uvnitř
ostatně
je to jenom maso
a tkáně.

ulicemi protékají lidé
opojná vůně šeríků které nekvetou
angína duše

velká korkynova stori uan

a tu hup! kouzelný dědeček přes plot.
ale nebyl to kouzelný dědeček, ale
tři muži v kuklách. a dali mi
benzin.

I.

až spolu
(ještí básníci)
komu že též?

(nechci tě vidět umírat)

II.

jenom ty krásné jenom ty krátké
(kterak podivno mi bez tebe
a kterak podivno mi s tebou)

komu že nepatříš komu že
(všude je příliš mnoho slov)

někde možná bude štěkat sýr
nekonečný šnek

extrudovaný lidi hrajou extrudovanou
muziku
(plnou pohanky)

„tak třeba pivo je pivní onýš...“

asi si počkám na dalšího
nekonečnýho šneka

když jsme odcházeli, už nepršelo.
děšť trval právě jen těch pár minut.
docela dobré fór.

pak S. vstala.

„máš seno ve vlasech.“ povídám.

„dáme si cigaretu?“

když jsme odcházeli
ještě venku rozslápla šneka.

nechtíc, samozřejmě.

d v ě r y b y jdou po ulici
držej se za ruce
nemaj si co říct

(nejsou totiž kompatibilní)

všechny sny jsou na prodej
(některý umíraj samy)

takže? jenže? co s tim?

(vyčerpaný buňky mozkový muňky
uňky
se už stejně brzo
odeberou na věčnost)

komu to vadí

slyším šumět ticho
slyšíš?
slyšíš taky?
tak to je dobře.

(rozkládej svý pocity do prostoru slovy!)

Tomáš Hudec

+++

ted',
rozeseté je to, ohvězděné
a černostěnné,

a v krystalu
se
přezíravost
zmatňuje

a ohýnkem se dotýká.

+++

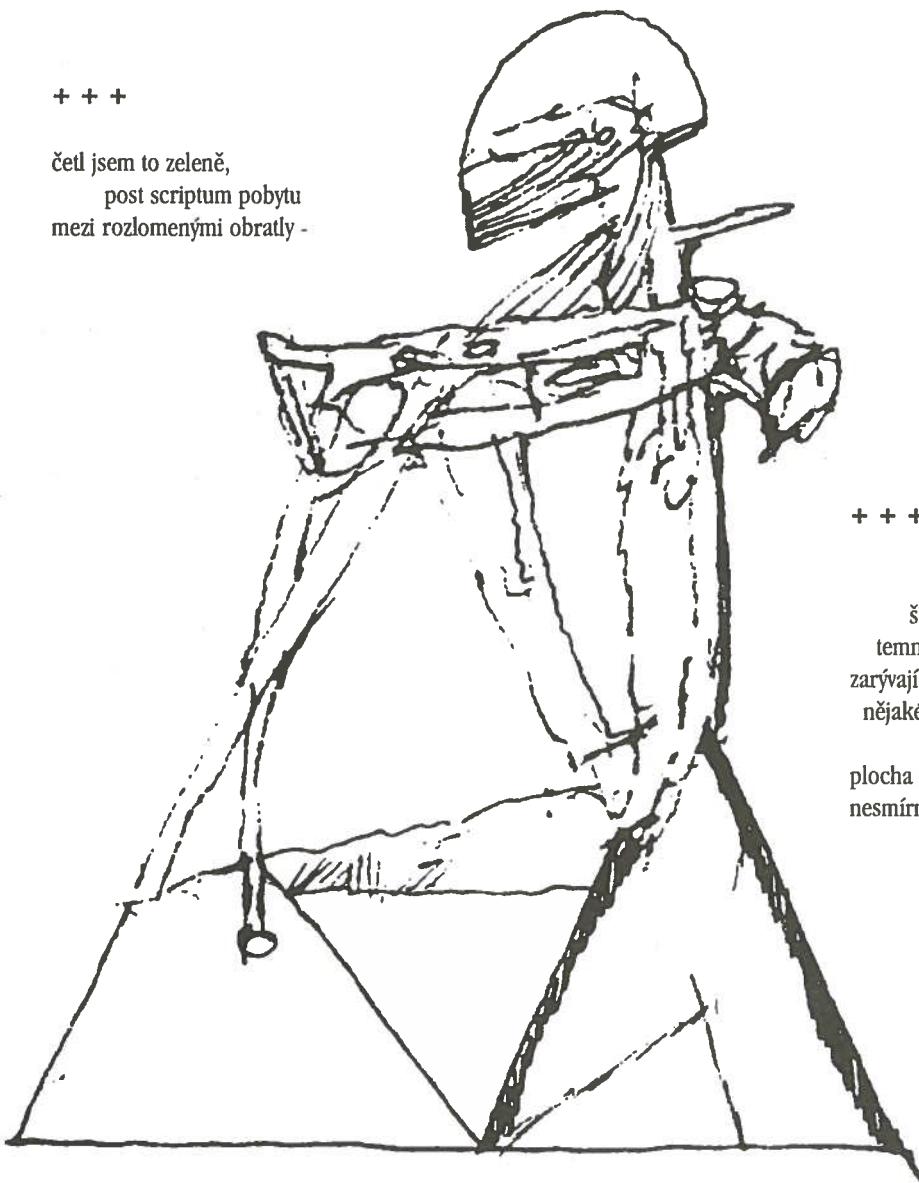
nesmírná prázdnota pláně,
do níž
mlhavé přízraky
vydechují svoji osamělou pouť -
šed', doteky -

+++

četl jsem to zeleně,
post scriptum pobytu
mezi rozlomenými obratly -

+++

na písku leží, vyvrhnuta,
stařecká maska, hvězdice, rozpínajícím
se vzduchem přibitá,
corpus demini

+++

... hysterie,
škleb
temnotnosti,
zarývající se až po páš; pozůstatky
nějaké ... a kovově leskne
se
plocha té
nesmírnosti

Michal Matzenauer

X X X

Anny M. si lidé velmi vážili
 i když říkali, že je to blázen a cvok
 protože celý život pracovala zadarmo
 jako nemocniční sestra
 Cítila jakousi povinnost pomáhat nemocným
 protože byla náboženský fanatik s rodinou
 a ostatní cítili zase
 že by se nemocným pomáhat mělo
 i když nebyli zrovna nemocní a náboženští fanatici
 a třeba vůbec nebyli věřící
 a bůh byl pro ně něco jako
 komunismus se zavináčem na Proximě Centauri
 Jednou byla vystavena její fotografie ve výloze
 samoobsluhy
 mezi zloději, které přistihli při krádeži
 Hodila si osminku másla z chladicího pultu
 přímo za řadra
 Brrrr

Lesklý pátek
 Hospoda jako úmrtní oznámení
 „Včera mně...“
 Nebo „Včera nám...“
 Hospodský zaujatě točí pivo
 „Pěna musí být jako smetánka“

Pak tě navštíví mladá teta
 Skopne si palec
 Tváří se, provinile usmívá se
 Ta vůně

Já už ani nemám být jiný
 Ještě nechod'
 Ale jde

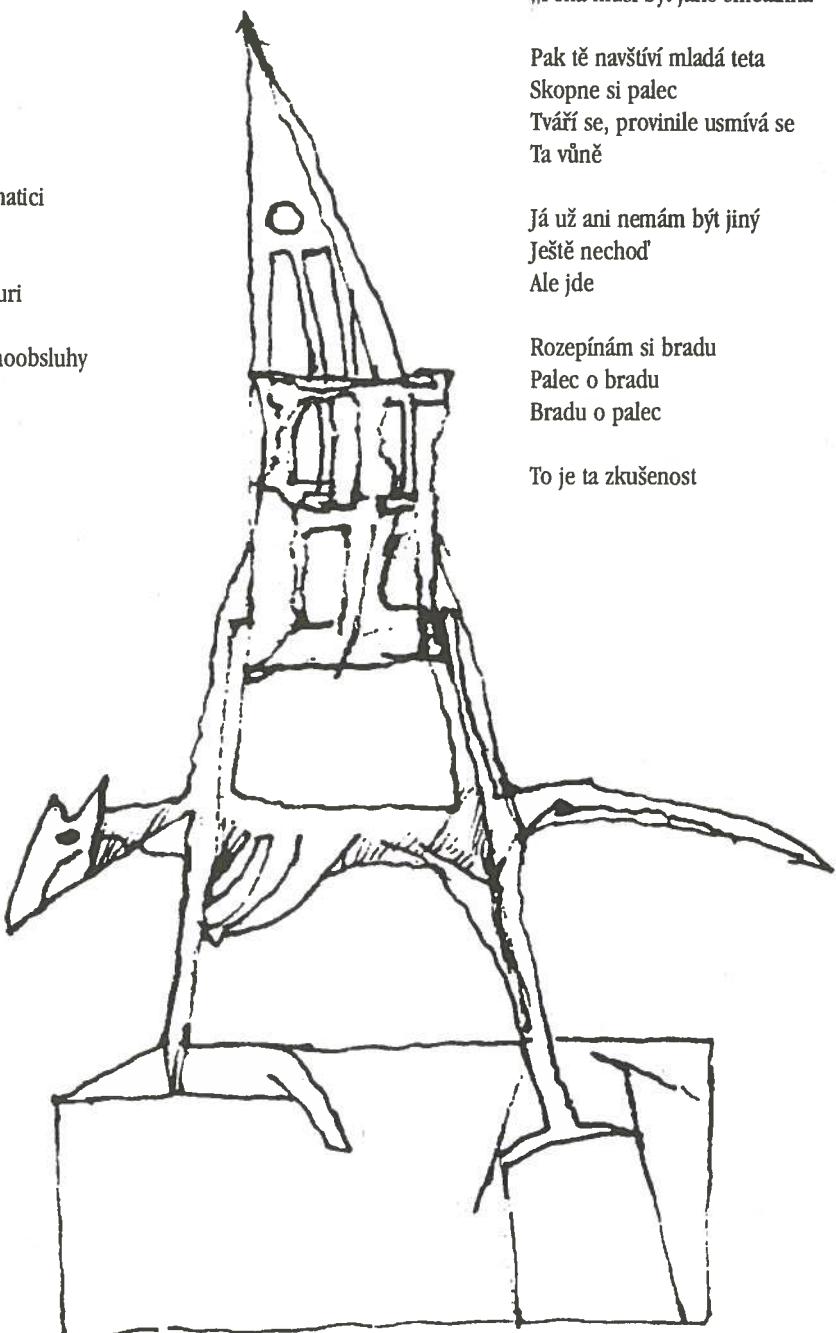
Rozepínám si bradu
 Palec o bradu
 Bradu o palec

To je ta zkušenosť

M. Hruškovi

Už mu klíčí nohy
 a bledne hlava
 Vítězí nad Maruškou Kudeříkovou
 a vyvází trumpty do Maďarska
 (Rakousko neexistuje)
 a Vídeň se stala koloniálem
 pro svobodné maminky)
 (V Praze se narodil Antonín Dvořák)
 Naivní poezie vítězí nad naivní politikou
 Karel Matěj Čapek - Chod
 se zasnoubil s Venuší z Urbina
 ve chvíli, kdy kněží leželi naznak

V Karlsruhe mají dvě živé plané neštovice

Eva Frantinová

Z Cordoby

Ulička užší nežli zápléstí
turisty navléká si
a oni obdivují náměstí
Juda de Levi

Vzpomenou věcí
co rodí se a mizí
na dvorku kde se nájem platí květinami
potápěči jež předčí
barvy televizí

A když jdeš večer
tam kde se jásá loupou pomeranče pije
přeběhne přes tvůj život
kočka - černá žaluzie...

Adélce

Nejčastěji vidím tebe
- krasavici rodu -
jak tě pár německých hesel táhne z postele
rve černý žíněný cop: Raus!
Od té chvíle máš pas na cestu
o které věříš že je výlet
z něhož se i vlak třetí třídy vrací
a ještě stihneš mezi dveřmi
zakopnout dlaní o psa: dobře hlídej!
Pravnuci jeho štěňátek žijí

Benedikt Dyrlich

Strach

Ležíme na kraji
zatopené vsi

Bez poděkování mě vezmeš
a tiše se mi oddáš

Jen zamračený měsíc
vídí sekuru
vnítí se nad dvěma stíny

Vladimír Křivánek

Litanie

Nevcházej do mých smyslů studeně ve mně prší
ted' musím líbat vodu a zkoušet rybí duši
ne nepetej se mne na nic studeně ve mně prší
jsem němý jako ryba a už se neosuším

Elegie

Bývaly cesty rozbehlé do polí
a končily kdesi u hřbitova

jak sochy žalu stojí topoly
a zbývá báseň - tvoje vdova

Sůl v našich stopách

Kdysi jsme byli celí
ted' se jen podpíráme
torzo Lotovy ženy
lížou laskavé laně

Jiří Olšovský

Různé extáze

Kruhy naší poiésis se naplnily
Nějaký instalatér dodává ted' trubky
a vkládá je do studených zdí
podzimu Kdyby alespoň
jablka někdo omyl
v horském potoku

Jsou zašlá okna podzimu
jimiž se marně blížíme
k niterným zrcadlům

Pak ve vlaku na nádraží
zbytky pohybu: veselá a milá
je užasle tančící dívka
i s jízdou v závěsu

věčná a čistá je revoluce srdce
kolik nás zbývá... Tvůj
začátek je i koncem v extázi

Z hornolužické srbskiny přeložil Milan Hrabal

Marián Hatala

Báseň naštastie o ničom

tu je pero
tu papier
a tu ja
ako píšem

ako keby som nemohol
kričať
ale prečo
ach prečo hned' kričať
keď tu nie je nik iný než ja?

nekričím na seba a píšem
ako keby som nedokázal
dívat' sa
ale prečo
ach prečo sa nepozrieť
na všetky tie
biele slová
na bielom papieri
ktoré tak nahlas píšem?

nepočujem slová ktoré píšem a píšem
ako keby som nevládal
odísť z tejto básne
ale prečo
ach prečo hned' odchádzať
ked' ajtak nemám kde byť
iba ak tu na obynej ploche
niekoľkých centimetrov štvorcových papiera?

som tu a píšem
ako keby som nechápal prečo
ach ale prečo sa to nedozvedieť
od seba ked' zo všetkých ľudí
ktorým nerozumiem
sám sebe som najblížší

a po sebe

vždy tak úhladne

prečítaný?

Janka Hanzelová

Schody

Vždy je na
jednom schode
jedna noha,
ktorá je
nezávislá od tela.
Vždy na tom
istom schode
možno objaviť
tisice šlapají
týchto nôh.
Ak pôjdeťe
schod po schode
a budete
dostatečne pozorní,
zrátaní šlapajá
dostanete úžasné číslo.
A ak je náhodou
nepárne,
tak ste
objavili jednu
nohu,
ktorá nikomu
nepatrí.

Wilhelm Przeczek

Temná komora

památkce rodičů Anežky a Adolfa
Ze sklepa si ji pamatuji
temnou komnatu
Vedle sudu s kyselým zelím
Ve společnosti kompotů
maminkou zasklených na zimu

Zima dřív než se naděje bude
smířená s hlízami brambor
na kupě
Spřáteleny s věnci česneku a cibule
schovávaly se v písku
stydlivé mrkve

Tady
Na dně rodinného domku v kolonii
uhnízdila se temná komora
Pavouk křížák - velmistr nástrah
tkal obrí pečeť temnoty
Tajuplná komora byla
vyvolávačkou naší pronikavé vášně
Nikdo nemohl zlomit
tabu království černé moci
Tajemství postřehla
jen představivost
když myši v sedmém potu
načínaly skrytou úrodu
a mravenci procházeli se po hrázi
a husí kůže houstla každou chvíli
Táta vynesl potkana na lopatě
Rozhol dám se:
Tajemství se brání
Zámek pavučiny nebyl překážkou
Cibule zadržela pláč
Kapusta ztrácející hlavu na podzim
je nyní kyselá
Třešně v lahvicích
poulí nespavostí rudé oči
Tehdy jsem vztáhl ruku do výklenku
a nahmatal
petrolejovou lampu
Zavlálo světlo které mne neopouští
Zvědavost je přece jen
křesadlem všemocného daru

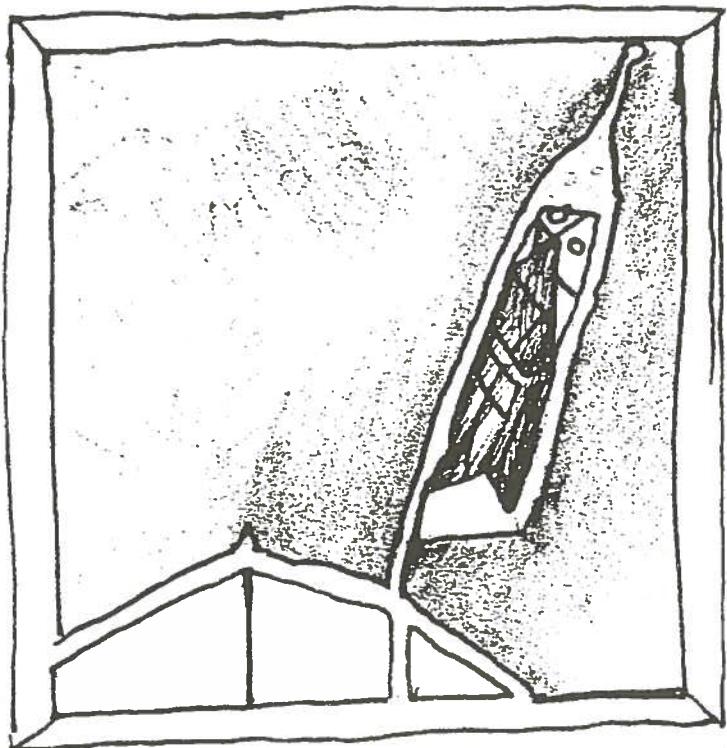
Překlad Vlasta Dvořáčková

Jiřina Hauková

Co mě čeká

Otlučky Nabuchodonozora
zalétají do mé krve,
na otoče lsti hrátky s čertem,
jakási rouška od Boha
zaplavuje mou paměť,
vzpomínám, ale nepředpovídám
otrlý kus dřeva - oštúpka,
podobám se hvězdnatci zubatému
čeká mě Haineho žiněný hrob?

Před očima se mi tmí
v tomto zatuchlém ovzduší,
kde vymizela pravda, láska, čest,
a vládne všude vydírání, lhostejnost alest.

Zhrzená láska

Skočil bys přes plot, ale nemůžeš,
stojíš za dveřmi a nesmíš zaklepat,
chceš utrhnut květinu, ale nemůžeš ji darovat,
ohňostroj tvých slov vylétné a zhasne u země.
Chceš pomoci, ale nemůžeš,
do větrného času hodíš své bláznovství,
nadarmo klepeš na kámen:
Lásko, otevři.

Franciszek Nastulczyk

bílá

volný a nesmrtelný je sníh
jenž se objevuje k ránu
jako sen dítěte
na Mikuláše

volný a nesmrtelný je svět
celý v bílém

Překlad Libor Martinek

Dagmar Šťastná

Ráno rozhovoru je teplé
a prorůstá do rozhovoru dne

Den rozhovoru
je věrný rozhovoru noci

Noc rozhovoru je
dlouhá a vlhká

glosy • recenze • zprávy • anonce

Michal Šanda

Hovězí srdce

Je to charolais. Francouzské plemeno.

Urostý býk
s mohutným rámcem
na krátkých
podsaditých nohách
a šíjí
jako Panama.
Až hazardní
hra svalů
zosobněná síla.
Došel k ohradě
a oháčkou
si setřel
ze hřbetu roj much.

Koukám
do těch
smutných
hnědých očí
ale nemůžu si pomoci
nevidím v nich stesk ale
steak.
V prstech cítím
jak se bříška
a dlaně
mazlí
s flákotou
co hrad.
Nebo spíš
kostel
s oltáři:
roštěnec
kýta
karabáček

plec.
Cihlu po cihle
řeznický nůž
bourá
ten chrám. Zmocňuje se
mě vzrušení.
Na dopravníku
lesknou se
ocelové háky.
Z vyvrhnutých
vnitřností
sálá horká
vůně
krve.
Srdce mi bije.
Hovězí srdce.
Jako by bylo
jen pro mne.

... První a nejdůležitější prací řezníka jest náku p. Je k němu třeba delší praxe, cviku a zkušeného oka. Na venkově řezník obchází stánky a zakupuje přímo ve stájích kusy k porážce vhodné. Tu především třeba vzít u vývalu stájí, v malém chlévě zdá se být dobytí větším, ve velikém chlévě menším. Nejlépe posuzuje se kus, vvede-li se ze stáje na dvůr, kde je možno prohlédnout jej ze všech stran a ohmatáním zjistit váhu i jakost masa. Mimo na postavu přihlíží se ke staré dobytcete, stavbě kostry atd. Při hnání dobytka na porážku je třeba zvláštní opatrnosti, zvlášť při dobytu žirnému, jež chůzí snadno zchromat. Zvláštní opatření vyžaduje též doprava býků.

Doprava děje se většinou po železnici ve zvláštních k tomu určených vagonech. S tím souvisí stanice dobytí v trhu nebo jatkách. K tomu cíli jsou položeny kolej, s nimi pak souběžně překládiště čili rampa nad kolejnicemi přiměřeně vyvýšená, by dobytek z vozů snadno se mohl vyvesti. Při překládišti jest řada ohrad, do nichž dobytek se zavírá za účelem prohlídky zvěrolékařské, po které teprve se převádí do chlévů.

Na venkově, kde není jatek, zvíře určené k porážce nechá se odpočinout a nedostane aspoň 12 hodin před zabitím žádné potravy, aby žaludek nebyl přeplněn. Způsob zabijení hovězího dobytka je různý, obyčejně však zvíře před pichnutím se omráčí. Přiváže na př. za rohy ke zdvihiadlu a zvedne se do výše, tak že se dotká země jen špičkami kopyt. Pak se mu zakryjí oči a udeřeno sekury do prostřed' celá dobytce klesá k zemi. Někdy však je třeba několika ran, aby čelní kost se rozříšila a zvíře se omráčilo. Též užívá se různých přístrojů. Dobytceti vrazí se do čela buď hřebík nebo kulka pomocí sřelného přístroje, který se řemínky upěvní na hlavu pod rohy. Ve Švýcarsku zabíjení pomocí střelných přístrojů jest zákonem předepsáno. V některých krajích zvíře uvazuje se hlavou ke kruhu v podlaze, při čemž hlava k předním nohám išeně se přitáhne, tak že šije se napne. Řezník postavi se vedle hlavy a udeří dobytče do prostřed' čela ranou vedenou shora dolů. Aby nastala rychlá smrt, vráží se dobytci do šíje též zvláštní kopinatý nůž, kterým se přestříluje mícha. Při zabíjení po způsobě židovském t. zv. košerování dobytce spoutá se na nohách tím, že zadní noha přiváže se k noze přední, tak že zvíře nemůže stát a snadno se porazi. Hlava obrátí se pak tak, že spočívá na hrotech rohů, košérák chopí se hrdla uprostřed a prořízne je dvěma pohyby ostrým, dlouhým a širokým nožem.

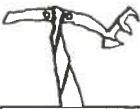
Krev sice rychle vystřikne a košerování tím skončeno, však zvíře dokonává jen zvolna.

Když zvíře pováleno, uvolní se provaz, prořízne se hrdlo a vrazí se do něho směrem k srdci nůž, jenž prořízne i žily jdoucí po obou stranách krku, takže pak zvíře snadno vykrváčí. Krev jímá se do mísy a vyléva se z těla do konve, kde se míchá, aby se nesrazila. Aby vykrení bylo rychlé a důkladné, stoupne si na zvíře pomocník, zaborí se nohami do slabin a kolébá se. Když zvíře vykrvácelo, uzavře se propichnuty jícen, výjme se jazyk, oddělí se od trupu hlava, zadní nohy připevní se k rozporu a celé zvíře zvedne se při strojcem do výše, ve kterém poloze stahuje se z kůže, vyvrhnu se vnitřnosti, rozzdílí se na kusy atd.

Z těchto důvodů si lený porážek do výšky 2 m chrání se proti poškození a trvalému znečištění obklady z hladkých světle polévaných cihel, anebo hladkou cementovou omítkou. Velmi důležitou jest dlažba. Musí být zcela nepropustná, velmi pevná a houževnatá a na povrchu tak upravená, by se dala vodou snadno splachovati a čistiti, avšak nikdy tak hladká, aby bylo nebezpečno po ni choditi; výborně osvědčily se dlažby dusané z cementové malty, ač i dlažby ze chamottových dlaždiček se pro čistotu chváli. Pro přívod čerstvého vzduchu zřizují se při dlažbě ve zdech otvory se záklopkami nebo šoupátky, vzduch nečistý a výparы odvádějí se výparníky ve stropě nad střechu.

Zevnější úprava budov jatečních a celkové uspořádání má být svérázné a účelu přiměřené. Jednoduchost a solidnost uvnitř i vně budov těchto výdryky bude mít přednost před nádherou a hledaností, kterou se stavba a tím i poplatky na maso zdražují. Stavební náklad jatek řídí se jejich rozsahem a zařízením a dle velkého průměru provedených již jatek ústředních připadá na každého obyvatele města 4-6 zl., kde jsou strojní chladírny až 10 zl.

Vydalo VELARIUM
literární a budební nakladatelství
České Budějovice
roku 1998, jako svou 146. publikaci a zároveň 40. svazek edice Celula.
1. vydání. Ilustrace a popisy jatek převzaty z Ottova naučného slovníku.

glosy • recenze • zprávy • anonce

Běh Maninami

Vpředu vlkodav,
za ním báby s křížalami v zubech,
s podplamenicí,
houpatí lampami, jejich těla
běží za vlastními stíny.

Zimní obrázek

V řece se chystají přezimovat
sklenáři s kytem.
A my si věšíme na krk
v zimním kostele dotýkaný obrázek.
Už zase nám v noci budou v ústech
zamrzat básně.

Orání v dešti

Ale ještě prší
a valášek běží mimochodem.
Pod roztaženými deštníky
vylídlíme z vrat.
Za námi Šimončina záducha,
svatby v neznámých vesnicích s vlekkem:
dávná selská zakletá.

Vydalo VELARIUM
literární a hudební nakladatelství
České Budějovice
roku 1998 jako svou 144. publikaci

zima s rybími prsty

e m i l b o k

básně 1993 - 1996

V mlze

V poli
za staženými závesy
opuštěný žebřňák.
Na něm dobytčata
lízají
červené kostky mlhy.

Hračky

na podlaze
vnitřní ohrádka duše,
plná věcí překlopených mimo,
na onu stranu:
mé plaché šílenství.

Karbaníci

Paní Valérie naposled obchází stůl.
Než si sedne,
upustí rukavičku ze safiánu
a z karet vyklouzne dáma s mečem
a král bez žaludů.

Ruce a vlasy

Ještě tu jsou
pod překocenými kotci
zaorané ruce,
plné hustého medu,
a vlasy večera po rozčesání:
tkanivo samoty.

Návrat za soumraku

Večer shazuje
postroje na ryzáky.
Paní Valérie mi mlčky nabízí
své slepé rameno.
Chutná po blízké řece,
po mrtvém v jahodách.

Noční ticho

Dveře nech otevřené,
ať vidíme do tmy.
Prkna praskají,
košťátká ze skříní vymetají kdoule.
A jako pokaždé:
ze zásuvky klouže vykloubená ruka
bez nehtů.

Polní výjev

V širém poli
převrácený vůz.
Čeledín s bičem se točí
v modrém ovsu
a za božími mukami
klečí plačící kůň.

Dvě ze Slezska

Ivo Harák

Úvodem se sluší zmínit dobrou duši regionální kultury - Liboru Martinku, který se na obou námi recenzovaných knihách výrazně spolupodílel. K oběma napsal (až příliš vlivný, ale snad se to tak má...?) doslov, druhou navíc - společně s Wilhelmem Przeczkem - přeložil. Kéž takových nadšenců, jakým je krnovský básník a opavský vysokoškolský pedagog, přibývá!

Žel, ani jedna ze sbírek, které také jeho zásluhou spatřily světo světa, svým významem nepřesahuje hranice krajové.

V případě debutu **Dagmar Bakalové** je to proto, že její talent nedokáže udržet krok s ambicemi: „Klíčem k interpretaci textu sbírky bude autorický osvobojující pohled na svět, poučený na východiscích orientální filozofie (T. Lobsang Rampa). Jeho symboly pak nebe, země, tvář, (i)řešl' oko. Svět, aby mohl být obnoven, musí projít katarzí jako v době masopustního veselí, které je obdobou karnevalu.“

Autorka **Karnevalu v zimě** (SAK, Albrechtice) ztvrácí to, v čem je silná - intimitu, konkrétnost, přesnost detailu-, pro rozmachlé gesto, jímž chce poučovat, vytvářet filozofický, kosmogonický systém, aniž je vše důkladně zažito a meditováno, aniž je přepodstatněno ve sdělení umělecké. Silátrvím emfáze se zakrývá sémantická vyprázdněnost, básnickými revizitami (notně šusticími papírem) - jakými jsou andělé, děblové, démoni, mágové - neschopnost vlastního, skutečně osobitého výrazu.

Každý pokus o myšlenkové prohloubení či invenční metaforu troskotá na „šroubovanosti“ jazyka, každé poznání na měřině: „Jeden ráj na zemi,/jeden ráj v nebi,/jeden je život/snad/jedna je smrt./Jeden je domov,/jedna je matka,/jeden je otec.“ Kdyby se Dagnar Bakalové vždycky

podařilo nalézt zákonost v segmentaci textu do veršů, mohli bychom pochválit alespoň její cit pro rytmus.

Propříště bychom doporučovali zkrátit délku textů se současnou jich koncentrací, vypuštěním nezažitých, jen zdobných klišé - masek, dělajících velké divadlo z kusu zatím spíše ochotnického.

To druhá z autorek - Marie Chrasčinová - je v tomto přece jen poctivější. Vědoma si mezi svých schopností usiluje ztvárnit několik základních tematických okruhů. „Čas písne“ je překladem debutové sbírky..., která vysla v Katovicích pod názvem Czas pieśni v roce 1995.“

Jde o poezii tradičně folklórní v myšlenkovém náboji i metodě tvárné. Nejlepší tam, kde pisatelka - uchvácená skutečností - přestává „tvorit“: „u cesty/kočičky prvního stříbra/hned nad zemí/nesmělé zlato podélbu.“

Tam však, kde ji Chrasčinová ověnuje pentlemi, stává se zdlohušovou (ve výčtech) a popisnou (neboť autorka neumí vyhmátnout konotované souvislosti), kultivovanou sice, ale také poněkud mdlou, protože ne-překvapivou. Příliš samozřejmou ve svém světě drobných radostí. Ve světě přírodní, milostné, reflexívni lyriky - s tradičními emblémy a tradičními „přesahy“ k tématům obecně lidským, k nezbytnému již poučování čtenáře. Ve světě jž hodně dávno předzjednané pěknosti.

Bakalová, D.: Karneval v zimě, SAK, Albrechtice u Českého Těšína, 1997, 1. vydání, náklad a cena neuvedeny, stran 42.

Chrasčinová, M.: Čas písne, z polštiny přeložili L. Martinek a W. Przeczek, 1. vydání, Olza, Český Těšín 1997, náklad a cena neuvedeny, stran 67.

Básně F. X. Šaldy

Petr Čermáček

Drobny tisk veršu z Šaldova zápisníku přinesla GLORIA z Rosic u Brna k jubileu 130 let od narození a 60 let od smrti F. X. Šaldy. A nutno říci hněd na úvod, že je to spisek vskutku potěšitelný. Čistá typografie Jaromíra Šrámka jde ruku v ruce s obálkou Jiřího Sindlera a klasickým tiskem (jak příjemně je citit pod prsty obrysy písma!). Výběr Ladislava Soldána je inspirující stejně jako zasvěcený doslov. Šaldova poezie rozbohdne není něčím marginálním, je to skutečně básnické Dílo, je úporou snahou o obracení se k nadosobnímu, je osobitým a invenčním vyjádřením směrování celého Šaldova života, neboť My víme: v nás věčnost na hlídce a na stráži, vrch na rozvodí jsme, bojiště světa a tmy. Úporný zápas, který Šalda svádí s propastí je zápasem obně palčivého jak blas Bože, mečem plamenným je dobýván každý verš básně, básně, která je výzvou k andělu, zvoláním žalmistovým uprostřed krubu smrti (Já výkřik ze sna. Bože, rty's mi spálil žhavým uhlíkem a do dlaně mně nalil hořící trs plamene. A cíl jsi postavil mi před zrak, mámení hory vzdálené, a nohy rozstanil jsi pode mnou své berly úderem). Dramatické, osobní verše, krásný jazyk a čistý tvar, to vše je silou, která nutí čist Šaldovy básně i po tolka letech.

Anděla zbrojeného pošli, ó Pane
Gloria, Rosice u Brna 1997

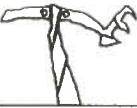
Ve dnech 3. - 5. 7. 1998 se konalo v Bystrici p. H. setkání redakcí některých českých literárních časopisů a v počtu 3 osob (J. Kovanda, V. Färber a Ivo Harák) se zúčastnilo i Psi víno. Akce s názvem Hosté hosta vznikla z bohulibého popudu bystrického MUDr. F. Nedělníka. Účelem srazu bylo hlasitě přemyšlení: jak z literárních ghett mezi lid, proč a jak vydávat literární časopisy - tyto „státem dotované samizdaty“.

Z debat, které jsem absolvoval, jsem si odnesl:

1. Dodržovat co nejúzkostlivěji periodicitu - v našem případě 5 čísel ročně.
2. Alfa a omega je kvalitní text, u Psiho vína o to akutnější, protože sestávající hlavně z poezie.
3. Na čem založit a jak rozšířit rubriku kritiky?... (Důraz na metodu básnické tvorby?)
4. Navázat hlubší kontakty alespoň s moravskými časopisy, jako jsou např. Weles, Host, Landek a Aluze...
5. Vyhledávat nové autory.
6. Vyhledávat sponzory, kteří by přispěli na tisk i honoráře (sic!).
7. Vydávat alespoň jednu básnickou sbírku ročně jako přílohu Psiho vína.

Zbytek ústně v Nezdenicích 21. - 23. srpna na setkání autorů a čtenářů Psiho vína. Nezapomeň!

-jak-

glosy • recenze • zprávy • anonce

Podstata řeči

Fritz Mauthner

... Řeč jest spotřebním předmětem, který rozšířením spotřeby stává se cennější. Tento div možno snadno vysvětlit. Všechny jiné předměty spotřební užíváním se ničí jako potraviny nebo se kazí jako nástroje a stroje. Kdyby řeč byla nástrojem, tedy i řeč by se opořebovala nebo spotřebovala. Ale řeč není předmětem spotřebním, není vůbec předmětem, není vůbec nic jiného než svým upotřebením (mluvěním). Řeč jest upotřebením řeči (mluvěním). To není bříčka slovní, ale skutečnost. Tu pak přece není už divno, když spotřeba roste spotřebou.

Tuto skutečnost, kterou ovšem nemohli docela neviděti, bleděli od časů Heglových tak zkroutili, že počítali řeč s uměním, náboženstvím a státními zřízeními k vytváření tak zvaného ducha objektivního. Vlastně duch jest subjektivní stránka v člověku; tím pak, že vytváří tuto subjektivní stránku nad jedincem a nazvou ji objektivní, stvoří si nového boha, se kterým by se měl dohodnouti sociální demokrati. Neboť tento objektivní duch myslí a chce a dělá, co dav myslí a chce a dělá. V pravdě není jev, který tak velkohubě vystupuje jako objektivní duch, nic jiného než závislost jednotlivce na řeči, kterou mu odkázaly řady jeho národních předků a která má pro něho hodnotu spotřební jen proto, že jest obecným majetkem všech. Předměty spotřeby zůstanou nezměněny, jestliže se nezničí lidskou spotřebou nebo bezdečnou spotřebou silami přírodními. Naproti tomu řeč, protože není předmětem spotřebním, ale jest samým upotřebením, zmírá bez užívání.

A zde pak jest směrodatně důležito, že všechny části řeči stále se užívají někde v národe. Jednotlivce snad promluví po celá léta sotva desátou částí slov, která jemu řeč podává, a nepatrným zlomkem kombinací těchto slov. Ale jinde mluví se zase jinou desetinou, a občas zavádí o ucho jednotlivce z nepromluvených desetin taklik asociacních středisek řeči, že na konec jest mu passivním cvíkem pohotově daleko větší část obecné řeči.

Řeč pravidlem bry

Kommunismus mobl by se uskutečnit v oboru řeč, protože řeč není ničím, na čem možno uplatnit vlastnictví; společné držení jest možno bez rušení, protože řeč není nic jiného než právě tato pospolitost nebo obecnost názoru světového. Lidské tucty a tuctovu lidé radují se a diví se této držbě a netuší, že jest sebeklamem. Světlo a vzduch jsou také společny, ale jsou něco, a každý paprsek tepla, každý atom vzdušný, který někdo spotřebuje, jest odňat druhému. Světlo a vzduch jsou ještě hodnoty. Řeč jest pouze hodnotou zdánlivou jako pravidlo bry, které také jest tím nutivější, čím více spoluhráčů se mu podrobuje, ale pravidlo nemíni svět skutečný ani změniti ani pochopiti. Ve všeobepínavé a skoro majestátní společenské hře řeči těší jednotlivce, když podle stejného pravidla bry myslí jako milliony, když na př. se naučil říkat po jiných jinou odpověď na staré otázky po

zábádách, když slovo naturalismus stalo se módou, nebo slovo svoboda, pokrok ho rozněci jak v regimentech. Silné povahy, které v této světové hře společenské dohazují slova lidským zástupům, nazývají řeč podivubodným dílem uměleckým už tak dlouho, že většina lidí opravdu povídá tuto mlžinu vznázející se ve splývavém ponětí za dílo umělecké. Jenom že jeden povídá týž útvar za louku, druhý za starý chrám a třetí za podobiznu své tety.

Dílem uměleckým řeč nemůže být už proto, že není dílem jedincovým. Mohu si ovšem představit, že lidstvo bez sloba a bez pojmu žilo tisíce let, bez pochybností a beze lží jako svět zvířecí a že by pak jednou rázem vznikl obrovský člověk, člověk sáhový mezi lidmi loktovými. A ten by byl básníkem. Byl by docela pro sebe sám vytoužil, vynalezl a vystavěl řeč jako by chtěl vyhřímat napětí své. To bylo by dílem uměleckým. Dílem jednoho. Ale také monologem. Lidé loktoví nebyli by mu rozuměli. Řeč z potřeby vyhřímat se byla by se mohla státí dílem uměleckým. Řeč za všechno pudu sdělnosti jest špatnou prací tovární, slepenou milliardami nádeníků.

Ale jako řeč nemůže být dílem uměleckým, protože ji neutvořil jedinec, tak také není dílem uměleckým, protože není udělána pro velkou touhu lidí sáhových, ale pro malé potřeby všech. Řeč vznikla jako velké město. Komora na komoře, okno na okně, byt na bytě, dům na domě, ulice na ulici, čtvrt na čtvrti, a to všechno jest do sebe vmačkáno jako krabice, spolu spojeno, skrz na skrz protřeno rourami a příkopy...

Obecnost řeči

Ale není-li řeč dílem uměleckým, tedy za to jest do dneška jediným zařízením společenským, které opravdu už spočívá na základě socialistickém. Také město má sice tak jako řeč své roury plymové, které ženou otrávené světlo do všech komor, roury olověné, které dodávají morovou vodu do všech kuchyní, stoky, které vylkal millionů v krásném souladu s životem na povrchu vesele pod zemí vyřinují daleko do nových oblastí přicházejícího lidstva, na pole zavlažovaná. Ale výpar uhelny, bahnitá voda a hnij nejsou ještě vše obecným majetkem. Berní exekutor stojí u kohoutku a žádá peníze. S řečí jest to daleko veseleji. Abych to řekl okatě: V jejich zrezavělých rourách protéká pospolu světlo a jed, voda a mor, a s říškou zadarmo všeude šířbinami doprostřed mezi lidí; celá společnost není nic, než ohromný bezplatný vodovod pro tuto měchanici, každý jednotlivec jest chrlí vody a z úst do úst chrlí se kalný zdroj navzájem a směšuje se plodně a nakažlivě, ale marně a podle, a že není žádné vlastnictví a žádné právo a žádná moc. Řeč jest majetkem obecným. Všechno náleží všem, všichni se koupají v tom, všichni to chlastají a všichni to vypouštějí.

Utopisté doufají a učí, že příroda jednou tak sprostě zobecní jako řeč, až jen všecko vlastnictví bude společno a lacino jako řeč.

(úryvek)

Fritz Mauthner, 1849-1923, něm. ideal. filozof a spisovatel; pův. z Čech (narozen v Hořicích). Zabýval se zvl. filoz. a lit. kritikou. Autor protič. románu Poslední Němec z Blatné a dějin ateizmu - Ilustrovaný encyklopédický slovník (1980).

• Č T Ě T E •

Ačkoli poezii skoro nikdo nečeče, s jistou dávkou hrůzy poslední dobou zjišťuje, kolik se toho píše, kolik se *stváří* zámek, řidin, práz semetých do rádků, kolik se užívá v básních rekvizit ve stylu krve, klínů, pánušobů, panímařenek, - lásek a životů ani nemluví -, kolik kníkání a formalínu, kolik verbalismů a hrubalismů se tu producuje.

Básník Jan Novák z Kyjova si myslí, že nastal konec období poezie, že po roce 2010(!) už ji nebude číst vůbec nikdo, a proto se už teď připravuje. Ve své knize *Gaya Gaya, politický okres v.v.*, „unavuje“ čtenáře převážně jenom čtyřversími, když spodní částí knihy prochází proud obrazů, poloaforismů, automatismů, slovních propojení a opojení, jakési tektonické vědomí chřibské, otazník.

Sbírka takových textů není jednoduché čtení a povrchnějšího určitě odradí. Těmi čtyřrádkovými pilulkami se však hrne děj, děj pohřbený, zavřený, zavřelý, vyvřelý, přivřený i přivřelý, děj mnohde obecný, a ne jenom, jak je dnes zvykem, s *přivrským*, děj kdetu ironický *par excellence*. A je zajímavé, že založený hlavně na marinettiovský způsob - na substantivech, který svými sématy do sebe buší, k sobě si sedají... Např.:

stará třešeň s viselci
starší jak vitamin. Šenstrásy
na koni, vysoké porobou. než
svatým obrázkem - *koninou*

Jak stará třešeň třese se ve slově Šenstrásy (obec), jak vysoké porobou vytváří kontrast k neuhnětení, jak na koni se dá obrátit (obrázek?) na koninu atd. Už nebudu tento pauz (čili pavézu) - slovní překlenutí hodná Jana Skácela - dále vysvětlovat. Seženete si tu knížku, s vynikajícími fotkami Petra Zhoře, v grafické úpravě Antonína Kysely a Karla Kerlického, v jedné z nejlepších úprav jaké se dnes na knihkupeckých pultech *povalují*.

Vydalo roku 1998 nakladatelství Kant v Praze.

-jak-

Autorem kreseb 5. čísla PSÍHO VÍNA je Miroslav Malina (1956) - v současnosti vyučuje malbu na SUPŠ v Uherském Hradišti. Uspořádal řadu samostatných výstav, jeho obrazy jsou ve sbírkách Ministerstva kultury ČR, v Galerii výtvarného umění v Hodoníně, v Galerii Slováckého muzea, v Societé Eric v Lyonu, v soukromých rukách ve Francii, Švýcarsku, Saúdské Arábii, v Itálii aj.

Malinovy figurativní kresby zdají se suché, lapidární, ale přitom hravé - dá se s nimi vyprávět, příběhy domýšlet. Libí se mi, že postavy vrhají stín, nelšíbí se mi, že převážně hlavami narážejí do rámu, do klecí. Jako by vzdáleně připomínají *lubky* - *zalubočnyje kartinky*... Jako by vzdáleně připomínaly dobu nedávno nežitou...

-k-

5. PSÍ VÍNO vyšlo za finančního přispění Ministerstva kultury ČR,
Nadace PRO HELVETIA - OST a Kulturního fondu města Zlína.

Uzávěrka příštího čísla je 10. září 1998.

Pod registračním číslem MK ČR 7981
PSÍ VÍNO, časopis pro současnou poezii,
vydává a rediguje Jaroslav Kovanda s redakčním kruhem:
Miroslav Brück, Petr Čermáček, Vratislav Färber, Ivo Harák,
Marián Hatala a Michal Šanda.

Adresa: Jaroslav Kovanda, s.r.o.
Lesní čtvrt 3728
760 01 Zlín
tel.: 067/721 2338, 791 4883

Sazba a zlom: RENO Zlín.
Tiskne Knihovna F. Bartoše, Zlín.
Logo F. Petrák, grafická úprava Jaromír Komín.
Vyšlo 7. srpna 1998.

Cena 25,- Kč

© Illustrations Miroslav Malina

**ad 21. 8. 1968
21. 8. 1998**